

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בלשון

על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית
מרכיב 70% מן הרמה הרגילה

מועד קיץ תשפ"ב 2022

סמל שאלון: 11281

הפתרון נכתב על ידי מיה צאלח-גפני ואסף גבעתי
מצוות מורי רשת החינוך אנקורי

חלק ראשון - הבנה והבעה

1. א. הנדסת אקלים היא התערבות מדעית מכוונת ורחבת היקף במערכת האקלים של כדור הארץ. התערבות זו באה לידי ביטוי במגוון מיזמים טכנולוגיים רחבי היקף.

מטרותיה של הנדסת האקלים הן לשנות מאפיינים של האוקיינוסים, היבשות, המערכות האקולוגיות והאטמוספירה, ובעיקר לקרר את כדור הארץ.

ב. 1 הפחתת הפליטה של גזי חממה. דוגמה: מעבר לשימוש באנרגיות מתחדשות/ הגברת השימוש בתחבורה ציבורית / מעבר לתזונה רק מן הצומח.

2 הסתגלות. דוגמה: שימוש בזני צמחים שיכולים לשרוד בתקופות בצורת ויובש / מציאת דרכים להתמודד עם שטפונות והצפות והצפות ולמנוע אותם.

2. ההצעה המנוגדת לתפיסה המקובלת היא לזהם את האוויר. ההבנה המקובלת כיום היא שזיהום האוויר הוא אחד הגורמים להתחממות כדור הארץ, וכאן מציעים לזהם את האוויר כדי לקרר את כדור הארץ. ההסבר הוא שהזיהום המוצע במאמר הוא זיהום שלא כולל גזי חממה, ומטרתו לזהם את האוויר בחלקיקים כדי שיצמצם את החדירה של קרני השמש.

3. I. הנדסת אקלים עשויה להזיק פחות מן המהפכה התעשייתית.

4. התסמינים – שינויי האקלים והתחממות כדור הארץ.

הגורמים לבעיה – שימוש בפחם, בנפט ובגז ופליטת גזי חממה. בנוסף לכך, אנשים שמונעים מכוח ומאינטרסים בתעשיות הגלובליות.

5. השימוש בהנדסת אקלים יחייב את הקהילה הבינלאומית לדון בנושא יחד ולקבל החלטות שמוסכמות על כולם. כלומר – יש קשר הדוק בין הנדסת אקלים לבין יחסים בינלאומיים. מצד אחד פעילות כזו יכולה להביא לשיתוף פעולה בין מדינות, כי האינטרסים של כל בני האנוש הם משותפים, ומצד שני היעדר שיתוף פעולה בין מדינות יביא לפעילות פחות אפקטיבית ואולי אף לגרום לסכסוכים בין מדינות.

6. כתיבה ממזגת

חלק שני – לשון

פרק א: חובה – שם המספר ואותיות השימוש

.7

- שש עובדות
- חמישים וארבע מעלות
- שלושים וחמישה אלף בני אדם... פי חמישה
- ועידת האקלים העשרים ושש התכנסה בשלושה עשר בנובמבר... ובסיומה נקבעו המועדים של שלוש הוועידות הבאות.
- אחד המדענים
- במקום החמשים ושנים

8. א. משפט I: משפט מורכב

פסוקית תיאור (ויתור)

פסוקית מושא

אף כי כולם מסכימים שחייבים לצמצם את פליטת גזי החממה,

האמצעים להשגת מטרה זו שנויים במחלוקת.

משפט II: משפט פשוט

בשל התפרצות הר הגעש פינטובו שבפיליפינים ירדה הטמפרטורה בעולם בכחצי מעלה.

משפט III: משפט איחוי (מחובר)

איבר א'

גזי החממה יישארו באטמוספירה אלפי שנים,

איבר ב'

לכן משבר האקלים לא ייפתר במהרה.

ב. הר הגעש פינטובו שבפיליפינים התפרץ, בשל כך ירדה הטמפרטורה בעולם בכחצי מעלה.

או:

כיוון שהר הגעש פינטובו שבפיליפינים התפרץ, ירדה הטמפרטורה בעולם בכחצי מעלה.

* קיימות אפשרויות תשובה נוספות.

9. א. (1) I. בתחילתו של ספר המדע הבדיוני מאת קים סטנלי

פסוקית נושא

רובינסון מסופר | כל גל חום קטלני מכה בהודו.

II.

פסוקית לוואי

הטענה | כל הפתרון למשבר האקלים הוא הנדסת אקלים

נתונה במחלוקת בין החוקרים.

III. השימוש בטכנולוגיה של הנדסת אקלים יהיה מוגבל

פסוקית תיאור סיבה

כל נדרשת הסכמה בין לאומית לכך.

ב. תיאור סיבה לוואי לוואי נושא לוואי לוואי

מהשימוש בהנדסת אקלים עלולות להיגרם תופעות לוואי קשות.

ג. שם עצם פועל שם תואר

המזהמים הגדולים אינם משלמים את המחיר המטריד של ההרס הסביבתי.

10. א. (1) I. משפט מורכב

II. משפט איחוי (מחובר)

(2) אם הקהילה הבין לאומית תטפל בגורמים להרס הסביבה, המזהמים

הגדולים ישלמו את המחיר הכלכלי ולא גורמים אחרים.

ב. משפט 1: 450 אלף עצים יישתלו בערי ישראל במסגרת תוכנית חדשה של

הממשלה.

משפט 2: בעידן של שינויי אקלים העצים הם חלק מן התשתית העירונית.

משפט 3: העצים תורמים להפחתת זיהום האוויר בערים.

11. א.

- I (1) משבר האקלים הוא איום קיומי.
- II אירועי האקלים נעשו קיצוניים יותר בשנים האחרונות.
- III נעשה הכול עבור כדור הארץ.
- IV אדישות אינה מדיניות.
- (2) המשפט שבו הנשוא יוצא דופן מבחינת סוגו: III, סוגו: נשוא פועלי
- (3) משבר האקלים הוא איום קיומי מפני שאירועי האקלים נעשו קיצוניים יותר בשנים האחרונות.

ב. (1) משפט I (הולכות וגוברות = נשוא מורחב)

(2) משתמשים במשפט זה בנשוא מורחב כדי להדגיש את התגברות הקריאות ואת הצורך העצום בהתערבות.

ג. (1)

התערבות מכוונת של האדם באקלים, למשל קירור מלאכותי של כדור הארץ, תגרום בנראה למשבר חמור יותר מן המשבר הנוכחי.

(2) הטלת ספק

12. א. (1) I. מושא כולל

הטיפול במשבר האקלים מתמקד בתסמינים ולא במחלה.

II. נשוא מורחב כולל

אנחנו יכולים להפחית את פליטת גזי החממה או להנדס את האקלים.

III. חשוב שהאנושות תמצא פתרונות שימנעו פגיעה

לוואי כולל

לא רק בסביבה אלא גם ביחסים בין מדינות.

ב. הטיפול במשבר האקלים לא מתמקד במחלה, אלא בתסמינים.

פרק ג - מערכת הצורות

13. א.

הפועל	השורש	הבניין
מובן	ב-ו-נ	הופעל
יוביל	ו-ב-ל	הפעיל
יתחילו	ת-ח-ל	הפעיל
להנדס	ה-נ-ד-ס	פיעל
נזדקק	ז-ק-ק	התפעל

ב.

השורש: מ-ו-ט	השורש: נ-ט-ו
ימיט (אסון) מתמוטט מט	נוטה מָטָה

14. א. (1)

שמות תואר שנוצרו בדרך של שורש ומשקל	שמות תואר שנוצרו בדרך של בסיס וצורן גזירה סופי
שמות תואר במשקלי הבינוני	שמות תואר במשקלים אחרים
מבוקרת – פועל כרוכות – פעל (קל)	נדיר עוצמתי עולמיים ראשון

(2) מבוקרת – פועל
כרוכות – פעל (קל)

ב. (1) משפט I - האנושות צריכה פתרון למשבר האקלים. משמעות: נקבה

(2) תרבות הצריכה – משקל קטילה, שם פעולה של בניין פעל (קל)

ג. (1) שם תואר

(2) חמצני – צורן סופי אי

קולני – צורן סופי ני

15. א. סכנות – פיעל

התערבות – התפעל

הנצרות – נפעל

הפיכת – פעל (קל)

ברוא – פיעל

הסכמים – הפעיל

סכסוכים – פיעל

ב. (1) זוג I

(2) הַדְחַת הַחוֹקֵר – נ-ד-ח

הַדְחַת כְּלִים – ד-ו-ח

ג. יש לבחור מילה אחת ולהשלים את הטבלה.

ניתוח המילה בתפקיד שם		ניתוח המילה בתפקיד פועל			המילה שבחרתם
משקל	שורש	גוף	בניין	שורש	
קָטִיל	ת-ק-פ	נוכח	הפעיל	נ-ק-פ	תִּקְיֵף
קָטִיל	א-ס-ר	מדבר	הפעיל	ס-ו-ר	אָסִיר

16. א.

השם	השורש	הקיפו את השם שאינו נוטה באותו המשקל
מסור	נ-ס-ר	גָבוֹר, מְחֹסֵר, מְעֹרֹךְ
נכון	כ-ו-נ	נִפְוֵץ, גֹּאֵן, נִהְדָר
קנאי	ק-נ-א	בְּנָאִי, נִהְגָּ, תְּנַאִי

ב. תחבורה, תפוסה, תמהון, תגובה, תרגום, תביעה

ג. הרצאה, מלאי, השתוות, מצוי, פנאי, הקפאה

17. א. מילים בצורות הבינוני –

מזהמים – שם עצם

משלמים – פועל

מזהמות – שם תואר

ב.

שם הפועל בבניין פעל (קל)	השורש	המילה
לנשוב	נ-ש-ב	מְשִׁיב
לרדת	י/ו-ר-ד	מוריד

ג. (1) מדעני אקלים נֹכְחִים / נֹכְחִים לדעת כי להנדסת אקלים יש גם השפעות ביטחוניות.

(2) בועידת האקלים הקרובה (דונו) / דונו יוזמות להפחתת גזי חממה.

- דונו – בניין נפעל
- דונו – בניין פעל (קל)

ד. מדען